

मरुद्भूतं वायसं देवतानाम् Einschubung an RV. 5, 51 (ed. MüLLER III, S. xxx). तार्क्ष्यो वैपश्चितस्तस्य वयंसि विशः ँप. Ça. 10, 7; dagegen heisst er वैपश्यत in der entsprechenden Stelle Çat. Br. 13, 4, 2, 13. Neben ऋरिष्टनेमि als besondere Person: तस्य तार्क्ष्यश्चारिष्टनेमिश्च सेनानीग्रामपृथ्वी VS. 15, 18. Tārksjja, Arishtānemi, Garuḍa, Aruṇa und Āruṇi Kinder Kaçjapa's (vgl. तार्क्ष्य) von der Vinatā MBh. 1, 2548. 4830. HARIV. 12468. 14175. तार्क्ष्य = गरुडाग्रज ein älterer Bruder des Garuḍa H. an. MED. = Aruṇa (!) COLBA. zu AK. und Wils. Tārksjja Arishtānemi als Muni MBh. 3, 12660. 12665. 12, 10615. Im Epos und später wird Tārksjja gleichgesetzt dem Garuḍa, dem raschen Vogel, der Vishṇu als Vehikel dient und die Schlangen verfolgt. AK. 4, 1, 1, 24. 3, 4, 2, 32. 24, 147. TRIK. 1, 1, 42. H. 231. H. an. HĀR. 10. तार्क्ष्यमारुतरंरुम् MBh. 1, 5886. RĀGA-TAR. 8, 3192. गतिं खर इवाश्वस्य तार्क्ष्यस्येवपत्रिणाः । अनुगतुं न शक्तिर्मे गतिं तव R. 2, 103, 4. भगवानाहुरेह — तार्क्ष्यम् HARIV. 7460. Kṛshṇa's Wagen ist तार्क्ष्यकेतन MBh. 2, 34. तार्क्ष्यलक्षण Bein. Kṛshṇa's 12, 1506. भवति निर्विषाः सर्पा यथा तार्क्ष्यस्य दर्शनात् 13, 1802. पूजयति नरा नागात्रं तार्क्ष्यं नागघातिनम् PAÑKĀT. I, 474. तार्क्ष्यत्रस्ता स्वाह्वयः BHĀG. P. 3, 17, 22. RAGH. 6, 49. RĀGA-TAR. 1, 31. 4, 199. Als Bein. von Çiva ÇIV. Im pl. neben देवाः, मरुर्षयः, गन्धर्वाः, यताः und चारणाः R. 1, 16, 9. Vgl. गरुड. — b) Bez. des dem Arishtānemi Tārksjja durch die RV. ANUKR. zugeschriebenen Liedes RV. 10, 178. ँप. Ça. 9. 1. ÇĀṆKH. ÇA. 11, 14, 28. 12, 11, 12. LĀTJ. 1, 6, 19. — c) Pferd überh.; s. oben u. a. — d) Wagen H. an. — e) viell. Vogel überh. in den Stellen: ज्ञापते विवृताम्याश्च व्याहृत्तो ऽशिवा गिरः । त्रिपदाः शिखिनस्तार्क्ष्याश्चतुर्दश विषाणिनः ॥ MBh. 6, 71. सर्वं किल्विषं तरति तार्क्ष्यदर्शनमुत्पद्यते शतायुश्च भवति SUÇA. 2, 162, 4. Vgl. तार्क्ष्यनायक, तार्क्ष्यनाशक. — f) pl. N. pr. eines Volkes MBh. 2, 1871. — g) Schlange MED. — h) N. eines Baumes, *Vatica robusta* W. u. A. (अश्वकर्पा, शालवृत्त), H. an. ÇABDAR. im ÇKDR. Vgl. तार्क्ष्यप्रसव. — i) ein best. Gegengift SUÇA. 2, 275, 21. — k) Gold (m.!) MED. — l) नेत्राञ्चे केशे NIGU. Pr. Ist etwa नेत्राञ्चले (vgl. u. अञ्चल und BHARTJ. 1, 55, v. l.) zu lesen? — 2) f. तार्क्ष्यो eine best. wildwachsende Schlingpflanze (वनलताविशेष) ÇABDAR. im ÇKDR. — 3) n. a) ein best. Arzneimittel SUÇA. 2, 69, 13. — b) eine Art Kollyrium (रसाञ्जन) H. an. MED.

तार्क्ष्यज (तार्क्ष्य + ज) n. eine Art Kollyrium BHĀVAPA. im ÇKDR. NIGU. Pr. — Vgl. तार्क्ष्यज.

तार्क्ष्यध्वज (तार्क्ष्य + ध्वज) m. Bein. Vishṇu's H. 214.

तार्क्ष्यनायक (तार्क्ष्य + नायक) m. der Führer —, das Haupt der Vögel, Bein. Ga ruḍa's RĀGAN. im ÇKDR.

तार्क्ष्यनाशक (तार्क्ष्य + नाशक) m. *Falco calidus* (Vernichter der Vögel) NIGU. Pr.

तार्क्ष्यप्रसव (तार्क्ष्य + प्र) m. N. eines Baumes, *Vatica robusta* W. u. A., RĀGAN. im ÇKDR. — Vgl. अश्वकर्पा, तार्क्ष्य 1, h.

तार्क्ष्यशैल (तार्क्ष्य + शैल) n. eine Art Kollyrium (रसाञ्जन) AK. 2, 9, 102. H. 1053. NIGU. Pr. SUÇA. 2, 66, 9. 67, 13.

तार्क्ष्यसामन् (ता + सा) n. N. eines SĀMAN LĪTJ. 1, 6, 19. Ind. St. 3, 217.

तार्क्ष्यायण patron. von तार्क्ष्य; तार्क्ष्यायणभक्त n. die von den T. bewohnte Gegend gaṇa त्रेषुकार्यादि zu P. 4, 2, 54. तार्क्ष्यायणी f. zum pa-

tron. तार्क्ष्य v. l. im gaṇa लोहितदि zu P. 4, 1, 18.

तार्क्ष्य (von तृष्ण) 1) adj. a) aus Gras gemacht: भुङ्ग MBh. 1, 996. व्याघ्र 3, 1590. श्लथ्य SUÇA. 1, 99, 3. — b) von Gras erhoben (Abgabe) gaṇa श्रुण्डिकीदि zu P. 4, 3, 76. — 2) m. (f. ई) patron. von तृष्ण gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112.

तार्क्ष्यिक adj. zu तृष्णकीया gaṇa वित्त्वादि zu P. 6, 4, 153.

तार्क्ष्यकर्ण patron. von तृष्णकर्ण v. l. im gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112.

तार्क्ष्यविन्द्वीय adj. dem Trṇavindu geweiht P. 4, 2, 28, Vārt. 1, Sch.

तार्क्ष्यायण patron. von तृष्ण gaṇa नडादि zu P. 4, 1, 99.

तार्क्ष्यि (von तृतीय) 1) adj. a) zum dritten gehörig ँप. Ça. 10, 2. तार्क्ष्यिने (d. i. तामसेन) स्वभावेन BHĀG. P. 3, 6, 29. — b) = तृतीय der dritte BHĀG. P. 8, 19, 34. — 3) n. Drittel Schol. zu KĀTJ. ÇA. 337, 12.

तार्क्ष्यिक (vom vor.) adj. zum dritten gehörig SIDDH. K. 248, b, 3. — Vgl. तार्क्ष्यिक.

तार्क्ष्यिसवन (von तृतीय + सवन) adj. zum dritten Savana gehörig ÇIKSHI 8. सवनिक, f. ई dass. ÇĀṆKH. ÇA. 5, 3, 7.

तार्क्ष्यिक्लिक (von तृतीय + अक्ल) adj. zum dritten Tage gehörig ÇĀṆKH. ÇA. 15, 8, 3.

तार्क्ष्यिकी (von तृतीय) adj. der dritte P. 4, 2, 8, Vārt. 3, 4 (nicht in Verb. mit विद्या). तार्क्ष्यिकीं पुरिस्तद्वतु मदनलोषणं लोचनं वः MĀLATI. 1, ult. — तार्क्ष्यिक (?) Ind. St. 2, 248.

तार्क्ष्य (so im AV., sonst तार्क्ष्य) n. ein aus einem best. Pflanzenstoffe gewebtes Gewand. Die Erkl. wissen nicht, ob darunter ein Linnen-gewand oder ein mit Gurta getränkter Stoff zu verstehen sei. एतत्तै देवः संविता वसो ददाति भर्तवे । तत्र यमस्य रश्मि वसोस्तार्क्ष्यं च AV. 18, 4, 31. तार्क्ष्यं यज्ञमानं परिधापयति TBh. 1, 3, 2, 1. 7, 6, 4. TS. 2, 4, 11, 6. ÇAT. Br. 5, 3, 5, 20. KĀTJ. ÇA. 15, 3, 7. fgg. PAÑKĀV. Br. 21, 1. अथ पुरुषापोपस्तृणति कौशं तार्क्ष्यमारुणमोशवमिति ÇĀṆKH. ÇA. 16, 12, 19. Nach SĪJ. zu ÇAT. Br. von तृष्ण, welches eine best. Pflanze bezeichnen soll.

1. तार्क्ष्य (part. fut. pass. von 1. तर) 1) transeundus, zu passiren: नदी R. 3, 30, 40. नावा तार्क्ष्यम् P. 4, 4, 91. नैतार्क्ष्यो तां नदीं तरते MBh. 12, 12460. AK. 1, 2, 2, 10. — 2) zu überwinden, zu besiegen: कुरुबलाब्धिम् — अतार्क्ष्यसङ्घम् BHĀG. P. 1, 13, 14.

2. तार्क्ष्य (von तर) n. Fährgehd M. 8, 405.

तार्क्ष्यय 1) m. ein best. Baum KAUC. 25. — 2) adj. f. ई von diesem Baume kommend: समिध् AV. 5, 29, 15. ÇĀṆKĀLPA 21. — Wohl auf तृष्णय zurückgehend.

ताल 1) m. SIDDH. K. 230, b, 7. a) die Weinpalm, *Borassus flabelliformis*, aus deren Saft Zucker oder durch Gährung ein berauschendes Getränk bereitet wird; n. die Frucht. AK. 2, 4, 5, 34. TRIK. 3, 3, 393. 2, 10, 16. H. 1136. an. 2, 491. MED. I. 23. M. 8, 246. MBh. 1, 7585. 3, 935. 11574. सर्वं कणकाभूतमासोत्तालवनेष्विव 6, 738. HARIV. 3704. fgg. R. 1, 1, 64. 2, 100, 18. 4, 8, 11. SUÇA. 1, 138, 4. 145, 8. 157, 2. 2, 329, 18. 327, 3. सार 1, 145, 12. 226, 6. फल 37, 3. 74, 15. 2, 175, 1. फलं तालजम् 1, 213, 1. पद्मतालानि HARIV. 3711. शिरोभिः प्रपतद्विश्वाप्यत्रिरिज्ञानमहेतिलम् । तालैर्व महराज वृत्ताङ्कैरुदृश्यत ॥ MBh. 3, 9718. — KATJAS. 5, 19. Glt. 9, 3. एकतालः — गिरिः RAGH. 13, 23. मुहूर्तं सुखमेततालच्छायेव